

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/193/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8108231933
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8108231933.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu: PhDr. C. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. F. R., R. XXX/XX, proti žalovanému: MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o., Bratislavská 1/a, Bratislava - Záhorská Bystrica 843 56, IČO: 31 444 873, v konaní o ochranu osobnosti a uplatnenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 17C 362/2008-405 zo dňa 5.3.2014 pomerom hlasov 2:1 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 5.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšku.

II. V prevyšujúcej vyhovujúcej časti sa rozsudok m e n í a žaloba zamietá.

III. Žalovaný j e p o v i n n ý uhradiť žalobcovi trovy konania vo výške 1.359,57 Eur pozostávajúce zo súdneho poplatku vo výške 530,75 Eur za súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia vo výške 828,82 Eur v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len prvostupňový súd) napadnutým rozsudkom rozhodol cit.: „žalovaný je p o v i n n ý nahradíť žalobcovi nemajetkovú satisfakciu vo výške 15.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšku súd návrh z a m i e t a.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradíť žalobcovi na trovách konania 1.359,57 Eur a tieto uhradiť na účet žalobcu vedený v J. a.s. pobočka J., č.ú. XXXXXXXXXXX/XXXX, IBAN J BIC:G., do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd z a s t a v u j e konanie v časti nároku, v ktorom sa žalobca domáhal doručenia ospravedlnenia na vedomie Televízií TA3, Tlačovej agentúre SITA, Slovenská tlačová agentúra a.s. Bratislava a Ing. D. J. a v prípade neuverejnenia ospravedlnenia týchto spoločností, žalobca bol oprávnený na náklady žalovaného uverejniť ospravedlnenie v dvoch televíziách vybraných žalobcom v teletexte Televízie Markíza, v dvoch denníkoch vybraných žalobcom vo forme inzercie.“

Rozhodnutie vo vyhovujúcom výroku odôvodnil cit.: „Občiansky zákonník v ust. § 13 poskytuje ochranu osobnosti len v prípade takéhoto porušenia občianskej cti, ktoré predstavuje zásah do osobnosti občana, pričom tento zásah musí byť objektívne spôsobilý takúto ujmu spôsobiť. Ide o konanie proti osobnej a mravnej integrite občana, znižujúcej jeho dôstojnosť, vážnosť a česť, o konanie, ktoré z hľadiska vzťahu

občana k ostatným spoluobčanom ohrozuje jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie, ktoré zasahuje práva chránené ust. § 11 a nasl. OZ. Skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia, alebo či išlo o nedbalé preberanie poznatkov a ich rozširovanie, je bezvýznamná.

Pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti stačí zistenie, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ust. § 11 OZ. O neoprávnený zásah ide vtedy, ak zásah je v rozpore s objektívnym právom, konkrétne, ak niekto rozširuje o inej fyzickej osobe nepravdivé alebo pravdu skresľujúce skutočnosti, znevažujúce jej vážnosť alebo môže ísť o pravdivé skutočnosti, avšak týkajúce sa jej súkromia (intímnej sféry) danej osoby.

Žalovaná dňa 22.12.2005 na Markízatexte v časti Správy z domova na str. 114 uverejnila teletextovú správu „ako uviedol J. dnes na tlačovej besede, v W. bolo zriadené detašované pracovisko Úradu boja s organizovanou kriminalitou. Tento tím bol nedávno posilnený o D. C., ktorého osobne riadi D. R. a viceprezident PZ SR D. J.. C. je stíhaný pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a bol preto vo väzbe 8 mesiacov. C. má jedinou úlohu, dostať za každú cenu J., potom bude omilostený a povýšený, vyhlásil dnes J.“.

Správa, ktorú zverejnila žalovaná obsahuje citáciu Ing. D. J., informácia obsahuje celé meno priezvisko žalobcu, jeho pracovné zaradenie, údaj o jeho trestnom stíhaní pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a údaje o cieľoch a úlohách žalobcu vo vzťahu k D. J..

Ako už súd konštatoval v právoplatnej časti rozsudku o povinnosti žalovaného sa ospravedlniť žalobcovi, žalovaná nebola oprávnená zverejniť meno a priezvisko žalobcu v inkriminovanom texte a aj keď sa bránila tým, že išlo o citáciu inej osoby, pred uverejnením tejto správy bola povinná preveriť pravdivosť skutočností v nej uvedenej. Predmetná správa bola prevzatá z informácie SITA, Slovenská tlačová agentúra a okrem žalovanej ju prevzali aj iné médiá a bola zverejnená na webovej stránke. Ďalej bolo konštatované, že žalobca pracoval ako starší referent špecialista v policajnom zbore a v danom čase plnil špeciálne úlohy, ktorých plnenie mohlo byť ohrozené zverejnením. Úlohou žalobcu nebolo zbierať informácie na osobu D. J..

Rozsudkom KS Prešov 2 To 21/2011 bol zrušený rozsudok Okresného súdu v Prešove z 13. 09. 2010, sp. zn. 31 T 126/2008 vo výroku, ktorým boli obžalovaní PhDr. D. C. a Mgr. Q. R. podľa § 285 písmeno a) Trestného zákona oslobodení spod obžaloby prokurátora Vojenskej obvodnej prokuratúry Banská Bystrica pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písmeno a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Trestného zákona a PhDr. D. C. a Mgr. Q. R. súd oslobodil spod obžaloby Vojenského obvodného prokurátora z 18. júna 2008 sp. zn. OPv 61/05, ktorá bola na nich podaná 22. júla 2008 pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písmena a) Trestného zákona a porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Trestného zákona, ktoré mali spáchať v jednočinnom súbehu tak, že spoločným konaním ako príslušníci Policajného zboru SR 14. 11. 2000 v čase od 12.45 hod. do 15.30 hod. počas spisovania zápisnice o podaní vysvetlenia so zaisteným Q. U. bez zaprotokolovania prerušenia vylúču o 14.00 hod. za asistencie príslušníkov Policajného pohotovostného útvaru Prešov a za účasti zaisteného Q. U., pri prehľadaní jednoizbového bytu v H. na K. R. XX bez príkazu sudcu na vykonanie domovej prehliadky zaistili farebný televízor zn. Sony Trinitron s ovládačom, hi-fi vežu zn. Sony so štyrmi reproduktormi a ovládačom, subwofer zn. SS-CN-99, videoprehrávač zn. Sony SLV-SS40 s dvomi reproduktormi a ovládačom, mikrovlnnú rúru zn. Elta MW-2000, kávovar zn. Moulinex AR-2, fritézu zn. Moulinex a mraziaci box zn. Eurotech - spolu so záručnými listami a návodmi na obsluhu, t.j. veci sčasti vo vlastníctve a sčasti pochádzajúce z trestnej činnosti zaisteného, čím vykonali svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonom v úmysle spôsobiť inému škodu, lebo porušili domovú slobodu Q. U., oprávneného užívateľa bytu, pretože skutok nie je trestným činom. Q. U. v konaní 1 T 74/2011 bol Okresným súdom v Prešove uznaný vinným z trestného činu krivého obvinenia a taktiež R. J. a M. J., bola na nich podaná okresným prokurátorom obžaloba pre prečin krivého obvinenia, ktorého sa dopustili voči PhDr. D. C., pričom v konaní 5 T 165/05 bolo preukázané, že skutok sa nestal a obžalovaný PhDr. D. C. bol oslobodený.

Tlačové spravodajstvo je súčasťou práva slobodne vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj právo slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie

upravené článkom 26 Ústavy SR, článku 17 Listiny základných práv a slobôd a článku 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Právo na slobodný prejav je považované za konštitutívny znak demokratickej pluralitnej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k veciam verejným a vynášať o nich hodnotiace súdy. Výkon tohto práva zahŕňa však aj povinnosť a zodpovednosť, pričom podlieha takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovávanía autority a nestrannosti súdnej moci (čl. 10 ods. 2 Dohovoru).

V prípade, že priezvisko fyzickej osoby je bez jej súhlasu použité v súvislosti s informáciou o jej trestnom stíhaní, je takéto použitie legitímne len za predpokladu, že bolo právoplatným rozsudkom súdu preukázané, že táto osoba spáchala trestnú činnosť, za ktorú bola stíhaná.

Hoci verejnosť má právo byť informovaná o priebehu trestného stíhania vedeného proti osobám verejného záujmu, ktorými môžu byť v niektorých prípadoch aj policajti, musí byť aj v takom prípade rešpektovaná zásada uvedená v § 12 ods. 3 OZ, podľa ktorej takéto informácia nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby.

Predmetná teletextová správa bola zverejnená s celoštátnou pôsobnosťou k uverejneniu mena a priezviska žalobcu v tejto správe došlo bez jeho súhlasu. V tomto smere súd poukazuje na skutočnosť, že iné médiá, ktoré odvysielali túto správu, vzhľadom na ich závažnosť a obsah informácie zdôrazňovali skutočnosť, že J. nedisponuje dôkazmi k skutočnostiam, o ktorých hovoril. Oproti tomu žalovaný postavil túto správu tak, aby získal zvýšenú sledovanosť, že aj v televíznych novinách Markíza dňa 22. 12. 2005 o 19.00 hod. bola táto správa zverejnená tak, že neuviedol meno žalobcu, avšak správa bola podaná s rovnakým obsahom a naviac v uvedený deň počas niekoľkých hodín pred odvysielaním televíznych novín sa nachádzala na Markízatexte TV Markíza s tým istým obsahom, s uvedením plného mena a priezviska žalobcu. Na Markízatexte TV Markíza bola uvedená správa zverejnená odpolednia do noci minimálne 12 hodín až do najbližšej aktualizácie správ. Vzťah televízneho vysielania a Markízatextu je bezprostredný a vzájomne prepojený, a preto vo vzťahu k žalobcovi došlo k cieľnému poškodeniu jeho osoby na verejnosti. Žalovaný tak na jednej strane zverejnil v televíznych novinách správu súbežne s obsahom tej istej správy na Markízatexte bez uverejnenia mena žalobcu a informácie o trestnom stíhaní, pričom v závere správy poskytol príspevok pre vyjadrenie sa Ministrovi vnútra SR a poslancovi NR SR a v tom istom časovom predstihu pred odvysielaním televíznych novín a počas ich vysielania a následne aj po ich odvysielaní na Markízatexte zverejnil meno a priezvisko žalobcu, v ktorom informoval o jeho trestnom stíhaní a poskytol verejnosti nepravdivé informácie o kompromitácii vrcholového politika primátora W. D. J. so žalobcom, ako zaručene pravdivú správu bez dôkazov o jej legitimitě. Z reportáže o tej istej tlačovej konferencii konanej 22. 12. 2005 na R. námestí v sídle J. odzneli inými médiami, konkrétne v reportáži Slovenskej televízie STV odvysielanej dňa 22. 12. 2012 v správach STV o 19.30 hod. s titulom „D. J. vyrukoval s vážnym obvinením na adresu polície“, kde autor reportáže D. H., moderátorka D. U. uviedla, že D. J. nepredložil žiaden dôkaz o tom, že jeho tvrdenia sú skutočne pravdivé a taktiež Slovenský rozhlas SR - servis, odvysielal dňa 22. 12. 2005 v čase najväčšej sledovanosti o 18.00 hod. v Žurnále SR s titulom tvrdenia J. o diskreditácii politických strán, autor reportáže E. J., moderátor H. J., kde uviedol, že jasné dôkazy o tom, že sa D. J. snažia kriminalizovať, primátor W. nemá. Reportéri a zástupcovia konkrétnych verejnoprávnych médií, ktorí sa zúčastnili konferencie, na ktorej odznelo, že poskytovateľ informácie nedisponuje dôkazmi o ich pravdivosti, čo náležite zapracovali do svojich príspevkov a v tomto duchu poskytli verejnosti informácie prezentované na konferencii, pričom medzi reportérmi na tlačovej konferencii dňa 22. 12. 2005 bol aj zástupca žalovaného, ktorý je „autorom zverejnenej správy s titulom „J. je presvedčený, že ho sleduje a odpočúva polícia v TV Markíza servis“: Žalovaný v televíznych novinách o 19.00 hod. nechal v závere správy priestor na vyjadrenie iným subjektom Q. G., poslancovi NR a Ministrovi vnútra SR R. H.. Je evidentné, že žalovaný zverejnením správy na Markízatexte str. 114 uviedol nepravdivé údaje, pokiaľ ide o uverejnenie mena a priezviska žalobcu a informácie o tom, že bol nasadený na skompromitovanie D. J., že je súčasťou tímu 8 policajtov, ktorí pôsobia v W., odpočúvajú ho, ako aj manželku a iné osoby, chodia po krčmách a zbierajú informácie a hľadajú agentov provokatérov s cieľom dostať D. J. za každú cenu. Vzhľadom na zistené okolnosti, súd má za to, že takýto text bol zverejnený cielene aby ovplyvnil verejnú mienku a cielene

viedol ku kompromitácii žalobcu. Žalovaný disponoval informáciou, že o pravdivosti ním prezentovaných informácií z tlačovej konferencie konanej 22. 12. 2005, autor týchto slov nedisponuje dôkazmi a napriek tomu zverejnil správu s menom a priezviskom žalobcu a nepravdivými informáciami o jeho osobe. Žalovaný teda v správe uverejnil celé meno a priezvisko žalobcu a zverejnil tvrdenia, ktoré neboli pravdivé, pričom mal pred zverejnením vedomosť, že nedisponuje dôkazmi o pravdivosti tejto informácie. Zo strany žalovaného teda došlo závažným zásahom do osobnostných práv žalobcu, k zníženiu jeho vážnosti, dôstojnosti, čestnosti, ohrozeniu jeho postavenia a uplatnenia v spoločnosti, k ovplyvneniu jeho súkromného života a poškodeniu jeho osobného mena. Morálne zadosťučinenie sa javí z hľadiska týchto konkrétnych okolností prípadu za nepostačujúce.

Intenzita, rozsah, ako aj dĺžka neoprávneného zásahu sa prejavili v osobnom živote žalobcu, čo mal súd preukázané zo svedeckých výpovedí M. P., Z. C. a U. C., keď M. P. potvrdil, že po prepustení žalobcu zo zamestnania a počas jeho väzby, aj keď predtým boli kamaráti, nechcel s ním mať žiadne kontakty, úplne ich prerušil a tiež je pravdou, že keď sa žalobca u neho zaujímal o prácu, odmietal ho, lebo ho nechcel zamestnávať s takouto povestou, akú mal.

Svedkyňa Z. C., manželka žalobcu vypovedala, že si prečítala správu na teletexte, ktorá sa týkala jej manžela, kde bolo uvedené jeho úplné meno a že jej manžel mal diskriminovať D. J., sledovať ho a za to mal byť odmenený. Kvôli tomu sa s manželom hádali a nemali pokoj v rodine. Aj keď manžel dostal ponuku prednášať na vysokej škole, bolo mu naznačené, že ak je jeho meno spojené s tým, čo bolo uvedené v televízii, tak ho nechcú. Takisto, keď sa uchádzal o voľbu do obecného zastupiteľstva, bolo manželovi naznačené, aby sa voľby vzdal, lebo jeho meno bolo medializované v súvislosti s Markízou. Po zverejnení tejto správy sa vzťahy k okoliu narušili, reagovali na to najbližší príbuzní, jej matka, zisťovali čo sa stalo. Príbuzných nahnevalo, že bolo zverejnené celé meno manžela a že sa z toho urobila senzácia. Celé sviatky kvôli tejto situácii sa s manželom hádali, došlo k narušeniu ich vzťahu, čo trvá stále a už len tým, že musí o tom znova rozprávať, má nepríjemné pocity a emócie.

Matka žalobcu, U. C., vypovedala, že po zverejnení mena jej syna došlo k narušeniu celých sviatkov, vyhýbala sa ľuďom, lebo sa hanbila za syna, keď bolo uverejnené, že bol trestaný. Našťastie syn bol zbavený viny. Najväčšia reakcia okolia začala po zverejnení tejto správy na Markíze.

Zo svedeckej výpovede L. P., ktorá bola vypočutá v konaní 15 C 197/2008, vyplynulo, že so žalobcom pracovala ako vyšetrovatelka a po zverejnení teletextovej správy jej bolo zo strany kolegov a jej nadriadených naznačené, že je nežiaduce, aby s ním udržiavala kontakt, následne žalobcu vynechali z prípadu, ktorý pripravil z hľadiska stratégie a taktiky, z dôvodu, aby nebol problém a kolegovia sa žalobcovi vyhýbali ani ho nepozdravili, nepodali mu ruku, lebo to bolo spoločensky nežiaduce. Žalobca po zverejnení tejto správy, keďže tam boli uvedené aj veci, ktoré boli predmetom služobného tajomstva, bol kontrolovaný svojimi nadriadenými, detailne musel hlásiť všetky práce, ktoré každý deň vykonal svojmu nadriadenému. V dôsledku tejto správy žalobcovi vznikli následky spojené s výkonom povolania policajta, keď v dôsledku straty dôvery znížením jeho vážnosti, bol následne prepustený zo služobného pomeru a mal problémy s uplatnením.

Tieto skutočnosti svedčia, že došlo k závažnej ujme na strane žalobcu v dôsledku difamačnej správy zverejnenej žalovaným. Taktiež je preukázaná aj príčinná súvislosť v súvislosti s konaním žalovaného a ujмами, ktoré žalobcovi následkom zverejnenia nepravdivej správy vznikli zásahom do jeho cti a dôstojnosti, narušeniu jeho integrity do takej miery, že došlo k zníženiu jeho vážnosti u iných osôb, k ohrozeniu jeho postavenia, uplatneniu v spoločnosti, k strate zamestnania, k narušeniu rodinných vzťahov.

Ospravedlnenie vo forme zadosťučinenia nie je postačujúce z hľadiska intenzity týchto nepriaznivých následkov, a preto žalobcovi patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy vychádza podľa § 136 O.s.p. podľa svojej úvahy a vyhodnotil tie skutočnosti, ktoré založili úvahu o určitom kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva tak ako sú vyššie uvedené.

Súd určil nemajetkovú ujmu v sume 15.000,- Eur, keď vychádzal z jednotlivých okolností konkrétneho prípadu, zo spôsobu neoprávneného zásahu, z rozsahu zasiahnutej hodnoty osobnosti, intenzity trvania

zásahu, ako aj dopadu na postavenie a uplatnenie žalobcu v rodinnom, v pracovnom a v spoločenskom živote. Z povahy obsahu a spôsobov zverejnenia a šírenia uverejnenej správy na Markízatexte dňa 22. 12. 2005 vyplynulo, že tu došlo k veľmi závažnej ujme na osobnostných právach žalobcu vo forme publicity. Odstránenie tejto ujmy nie je možné, preto je primerané so zreteľom na všetky okolnosti, aby tieto nepriaznivé následky neoprávneného zásahu zmiernila finančná nemajetková ujma. Pri stanovení výšky tejto náhrady súd zohľadnil ako priťažujúcu okolnosť tú skutočnosť, že žalovaný úmyselne podal nepravdivú informáciu napriek vedomosti, že autor, teda pôvodca tejto informácie nemal dôkazy o jej pravdivosti pred jej zverejnením. Ďalej prihliadol na to, aby sa splnil nielen nápravný a vyrovnací účel, ale aj odradzujúci, aby sa tak nepriamo predchádzalo podobným zásahom a zároveň, aby finančná satisfakcia bola úmerná k miere zavinenia pôvodcu zásahu, t.j. žalovaného, do osobnostných práv žalobcu, pretože zo strany žalovaného bol preukázaný zlý zámer, ktorý je v rozpore so spoločenským poslaním žalovaného ako nositeľa práva slobody prejavu a povinnosti pravdivo informovať a rešpektovať práva a slobody iných osôb a za nepravdivé informácie niesť zodpovednosť, ako aj dodržiavať povinnosť overovať si pravdivosť uverejnených skutočností v zmysle zákona č. 81/1966 Zb. v znení noviel, pričom tieto povinnosti žalovaný zjavne zanedbal. Súd prihliadol aj na to, že žalovaný navyiac ani v priebehu tohto súdneho konania neposkytol žalobcovi ospravedlnenie na zmiernenie následkov svojho zásahu a toto ospravedlnenie žalobca dosiahol až rozsudkom súdu.

Pokiaľ ide o ďalšiu časť nároku nad priznanú nemajetkovú ujmu 15.000,- Eur, v tejto časti súd návrh zamietol, pretože vyššie žiadaná finančná nemajetková ujma nemá opodstatnenie a ďalšie kritéria pre priznanie vyššie nemajetkovej ujmy súd nezistil.“

O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Žalobca v podanom odvolaní namietal, že priznanie peňažného zadosťučinenia vo výške 33 193,92 Eur je primerané a dôvodné.

Odvolanie proti rozsudku podal i žalovaný, ktorý namietal, že v prípade stretu dvoch protichodných práv a slobôd musia súdy nájsť a zadefinovať rovnováhu medzi nimi. Ak súdy obmedzujú jedno právo/slobodu na úkor druhého, nesmú neodôvodnene prioritovať jedno právo v porovnaní s druhým. Ak súd túto rovnováhu nehľadá, a navyše obmedzí slobodu prejavu najprísnejším spôsobom, koná v rozpore s ústavou a takéto rozhodnutie nemôže byť spravodlivé, vec nemôže byť správne právne posúdená. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v celom rozsahu zamietol. Uplatnil si náhradu trov celého konania.

S podanými odvolaniami účastníci konania navzájom vyjadrili nesúhlas.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie rozsudku v celom rozsahu ani na jeho zrušenie.

V prejednávacom prípade bolo nevyhnutné vzhľadom na tvrdenia žalobcu, obranu žalovaného a na základe okolností prípadu zvážiť, či sporná správa v Markízatexte dosiahla takú intenzitu, že zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcu a či vo vzniknutej situácii bol zásah primeraný. Podstatou sporu je teda stret slobody prejavu žalovaného prevádzkovateľa teletextu s ochranou cti žalobcu. Pri skúmaní tejto otázky bolo dôležité v prvom rade, či ide o výkon práva žalovaného informovať verejnosť vyplývajúci zo slobody prejavu alebo nie.

Podľa čl. 26 ods.1 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa ust. § 11 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa ust. § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučenie.

Prejednávanej právnej problematiky sa týkajú viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva. Odvolací súd nemôže nespomenúť dôležitú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie. Odvolací súd zastáva názor, že ústavné právo napriek jeho subsidiárnej povahe z hľadiska ochrany práv je treba pretavovať judikatúru ústavnej autority a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) do rozhodovania všeobecných súdov.

V tejto súvislosti sú významné napríklad rozhodnutia ESLP Handyside v. ÚK, von Hannover v. Nemecko (sťažnosť č. 9320/00, rozsudok z 24.6.2004), Feldek v. Slovensko či Hrico v. Slovensko, rozhodnutia Spolkového ústavného súdu Nemecko Luth (7Bverf GE 198) či Lebach, (35 BVERFGE 202) alebo nález Ústavného súdu Českej republiky Rejžek v. Vondráčková (I.ÚS 367/03). „Sloboda prejavu platí nielen pre informácie alebo myšlienky prijímané priaznivo, ale aj tie, ktoré sú nepríjemné, šokujúce, či znepokojujúce, čo je dané záujmom zachovania plurality, tolerancie a ducha otvorenosti, bez ktorých nie je možné fungovanie demokratickej spoločnosti (rozsudok vo veci Incal proti Turecku z 9. 6. 1998, obdobne aj Lehideux a Isorni proti Francúzsku z 23. 9. 1998, Open door a Dublin ,rozsudok ESLP Observer a Guardian v. UK z roku 1994). „Verejnosť má súčasne právo informácie prijímať“ porovnaj rozsudok ESLP vo veci L.R. z dňa 8.7.1986). „Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o demokratickej spoločnosti (porovnaj Handyside v. ÚK sťažnosť 5493/72, rozsudok z 7.12.1976, § 49). „Tlač, pokiaľ prispieva k verejnej diskusii o záležitostiach legitímneho záujmu a má bežné právo spoliehať sa na obsah oficiálnych správ bez toho, aby bola povinná vykonávať nezávislý prieskum, pretože inak by bola podkopaná rola „strážneho psa“, ktorú nepochybne tlač zohráva, teda právo informovať a právo verejnosti byť informovaná.“ (rozhodnutie vo veci Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku).

V rozsudku ESLP Karhuvaara Iltalehti proti Fínsku zo 16. novembra 2004 bolo konštatované s poukazom na rozhodnutie Castells proti Španielsku a Carolina von Hannover proti Nemecku, „že verejnosť má právo byť informovaná a toto právo sa za určitých osobitných okolností môže vzťahovať aj na aspekty súkromného života verejne činných osôb, najmä ak ide o politikov. Je pochopiteľné, že tlač sa snaží upútať pozornosť čitateľov a tento zámer je legitímny, ak slúži popri podpore predaja novín aj na určité objasnenie udalostí, teda zámerom je upútať verejnosť na riešenie určitej spoločenskej otázky.“

ESLP tiež v rozhodnutí De Haes a Gijssels proti Belgicku, v roku 1997 zdôraznil nevyhnutnosť rozlišovania medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami s tým, „že existenciu faktov možno dokázať, zatiaľ čo pravdivosť hodnotiaceho úsudku nemožno dokázať (rozsudok Lingens proti Rakúsku z 8. júla 1986), pričom sloboda prejavu sa vzťahuje nielen na „informácie“ alebo „myšlienky“ prijímané priaznivo alebo na tie, ktoré sa považujú za neškodné či bezvýznamné, ale aj na tie, ktoré šokujú, urážajú alebo znepokojujú štát či akúkoľvek časť populácie. Navyiac, sloboda zahŕňa aj istý stupeň prehánania, dokonca aj provokácie“ (obdobne aj vo veci Prager a Oberschlick proti Rakúsku, Fressoz a Roire proti Francúzku z 21. 2. 1999).

Je treba súhlasiť s názorom žalovaného, že sloboda prejavu predstavuje významné právo, avšak táto sloboda je limitovateľná a je nutné ju vyvažovať s inými základnými právami.

„Sloboda prejavu je základným pilierom demokratickej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať o nich hodnotové sudy. K veciam verejným pritom nepochybne patrí činnosť orgánov verejnej moci, vrátane rozhodovacej činnosti súdov a taktiež činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Tieto činnosti môžu byť verejne posudzované, pričom pri ich kritike platí z princípu demokracie vyplývajúca ústavná prezumpcia, že ide o kritiku dovolenú, v niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť.“ (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 152/08).

Z článku 26 ods. 4 Ústavy SR vyplýva, že sloboda prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia teda vždy musí súd prehodnotiť, či druh predmetného prejavu je chránený v zmysle čl. 26 Ústavy SR, či došlo k zásahu do slobody prejavu, či

uvedený zásah mal zákonný základ a či pri strete týchto práv nedošlo k zásahu a k stretu s právom na ochranu osobnosti a súkromného života a je treba uviesť, že tieto práva alebo ich stret stoja vždy na rovnakej úrovni.

Limitačná klauzula v čl. 26 ods. 4 Ústavy SR uvádza dôvody takéhoto obmedzenia, pričom takéto obmedzenie musí byť stále v súlade s demokratickým charakterom spoločnosti. Dôvodom obmedzenia môže byť aj ochrana práv iných, teda aj základné právo na česť podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, resp. čl. 16 ods. 1 Ústavy SR konkretizované v § 11 a nasl. OZ. Zákon teda chráni ustanovenie § 11 a nasl. OZ osobnosť súkromných osôb pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu. Takýmto zásahom môžu byť aj zverejnenie nepravdivých a poškodzujúcich údajov o určitej osobe“ (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 152/08).

V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na záver vyslovený v rozhodnutiach Ústavného súdu Slovenskej republiky, napríklad PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, 3. ÚS 34/07, kedy základné práva a slobody sa v určitom konkrétnom prípade môžu dostať do konfliktu vo vnútri systému základných práv a slobôd. „Každý konflikt treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy a so zreteľom na to, že všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca k popretiu iného práva alebo slobody (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu SR PL ÚS 7/96).“

„Pri strete práva na informácie a ich šírenie s právom na ochranu osobnosti a súkromného života, teda základných práv stojacich na rovnakej úrovni je vecou súdu, aby s prihliadnutím na okolnosti každého prípadu zvažili, či jednému právu nebola bezdôvodne daná prednosť pred druhým právom“ (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo/84/2011).

„Pri strete základného politického práva na informácie a ich šírenia s právom na ochranu osobnosti a súkromného života, teda základných práv, ktoré stoja na rovnakej úrovni je vecou nezávislých súdov, aby s prihliadnutím k okolnostiam každého jednotlivého prípadu starostlivo zvažili, či jednému právu nebola nedôvodne daná prednosť pred právom druhým. Je preto treba na základe konkrétnych okolností daného prípadu zvažiť, či výrok dosahuje takú intenzitu, že zasahuje do práva na ochranu osobnosti danej osoby, či je v situácii primeraný, či možno v danom prípade preferovať právo na ochranu cti a dobrej povesti dotknutej osoby alebo uprednostniť právo na slobodu prejavu a šírenia informácií. Je potom nutné mimo iného skúmať, či podávaná informácia je pravdivá, či forma jej verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobných práv je nevyhnutne pôvodným javom, napríklad výkonu kritiky tzv. či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie a zneuctenie danej osoby“ (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci I. ÚS 156/99). K zásahu do práva na ochranu osobnosti síce zásadne môže dôjsť i objektívne, teda s vylúčením zavinenia narušiteľa práva. Nič menej každé zverejnenie nepravdivého údaju nemusí automaticky znamenať neoprávnený zásah do osobnostných práv. Takýto zásah je daný iba vtedy, ak:

- 1/ existuje medzi zásahom a porušením osobnej sféry príčinná súvislosť,
- 2/ tento zásah v konkrétnom prípade presiahol určitú prípustnú intenzitu takej miery, ktorú už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať.“ (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci IV. ÚS 154/97)

„Sloboda prejavu nie je bez hraníc. Sú s ňou spojené určité práva a povinnosti a určitá zodpovednosť, ktoré majú význam vtedy ak hrozí nebezpečenstvo zásahu do povesti a práv iných osôb“ (porovnaj rozsudok ESLP Ružový panter Občanské združení v. Česká republika z 2.2.2012)

Ústavný súd Slovenskej republiky všeobecným súdom napomáha tzv. vodítkom k testu proporcionality medzi zásahom do slobody prejavu žalovaného a ústavnými garanciami práva na súkromie žalobcu. Na ten účel, obdobne ako v iných porovnateľných prípadoch (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09), ústavný súd poukázal na test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“ (uverejnil informáciu).

Žalovaný je v danom prípade teda „nosiťom“ slobody prejavu, a preto sa na neho vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť. /KTO/

Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u politikov a najužšie u „bežných“ občanov. Na druhej strane ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje aj skutočnosť, že poslaním tlače je nepochybne šíriť informácie a myšlienky o otázkach verejného záujmu, pričom zároveň je nespochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať (dostať).

Obsahom inkriminovanej správy boli veci verejného záujmu, keďže žalobca pracoval ako policajt. Osoby verejného záujmu nemôžu zabrániť tomu, aby sa stali predmetom spravodajskej činnosti v rámci podávania informácií (pokiaľ sa tak deje vo verejnom záujme) a sú z týchto dôvodov vystavené širšej kontrole verejnosti a jej prísnejšiemu hodnoteniu než ostatné osoby. Inkriminovaná správa sa nepochybne týkala žalobcu, vytvárala obraz o ňom, žalobca bol v ňom označený plným menom, a preto bol uvedený článok aj podľa názoru odvolacieho súdu objektívne spôsobilý svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry žalobcu. /O KOM/

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že správa zo dňa 22.12.2005 na Markízatexte v časti Správa z domova na str. 114 uverejnila teletextovú správu „ako uviedol J. dnes na tlačovej besede, v W. bolo zriadené detašované pracovisko Úradu boja s organizovanou kriminalitou. Tento tím bol nedávno posilnený o D. C., ktorého osobne riadi D. R. a viceprezident PZ SR D. J.. C. je stíhaný pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a bol preto vo väzbe 8 mesiacov. C. má jedinou úlohu, dostať za každú cenu J., potom bude omilostený a povýšený, vyhlásil dnes J.“

Odvolací súd konštatuje, že správa ako celok predstavuje zásah do osobnostných práv žalobcu. Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie, ktoré zasahuje do práv fyzickej osoby chránených ustanoveniami § 11 a nasl. OZ. Ústne alebo písomne vykonaný zásah môže spočívať v rozširovaní nepravdivých správ, dotýkajúcich sa osobnosti fyzickej osoby, v nepravdivom obvinení z nečestného konania, ako aj v kritike presahujúcej obsahom, formou a cieľom rámec pravdivej a objektívnej kritiky (porov. uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 25. 2. 2003 sp. zn. 28Cdo 2099/2002). /ČO/

Užitočným kritériom pri posudzovaní zásahu do slobody prejavu je miesto zaznenia či uverejnenia sporných výrokov. Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. Sporná správa nebola uverejnená v denníku, ale v televízii - teletext, ktoré treba z hľadiska tohto kritéria posudzovať prísnejšie. /KDE/

Inkriminovaná práva zasiahla žalobcu v čase, keď vykonával povolanie policajta a viedol riadny rodinný život s manželkou a synom. /KEDY/

„K porušeniu práva na česť, resp. dobrú povesť, môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneuctujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takémuto porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia.

Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia či ľudskej dôstojnosti. Z hľadiska pravdivosti skutkových tvrdení nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia (oznámenia). Porušenie práva na česť, resp. dobrú povesť, môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti, resp. dobrej povesti dotknutého subjektu, v očiach ostatných fyzických osôb, a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo.

Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je

primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie či zneuctenie danej osoby. Treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť). Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná (zodpovedajúca) čo do obsahu, formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky dovodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta (použitými výrazmi, formuláciami, spojeniami), znamená, že nevybočuje z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa). (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 4Cdo 149/2009).

Test pomernosti možno zhrnúť do nasledujúcich otázok.

1. aké závažné je obvinenie/zásah,
2. do akej miery je predmetný problém záležitosťou verejného záujmu,
3. ako pracoval šíriteľ so zdrojmi,
4. aké úsilie vyvinul šíriteľ k overeniu pravdivosti použitých informácií,
5. aký je štatút informácie,
6. ako je komentovaná záležitosť naliehavá,
7. bola napadnutá strana požiadaná o komentár a aký je jej postoj,
8. obsahovalo oznámenie podstatu udalosti očami šíriteľa,
9. aký bol tón oznámenia,
10. aké boli okolnosti zverejnenia vrátane ich načasovania (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci IV. ÚS 23/05).

Zo strany žalovaného došlo ku konaniu (zverejnením hodnotiaceho úsudku bez overenie pravdivosti jeho obsahu), ktorého následkom sa znížil mravný profil žalobcu a bolo preukázané, že tento zásah bol objektívne spôsobilý takúto ujmu osobnosti žalobcu privodiť. Zo strany žalovaného nešlo s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti o primeranú formu. /AKO/

Odvolací súd v preskúmvanej veci pri riešení konfliktu slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti má za to, že článok prekročil medze slobody prejavu a súhlasí s prvostupňovým súdom a s jeho tvrdením, že po posúdení sporných výrokov v inkriminovanom článku žalovaného došlo k neprimeranému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu a má za to, že tento zásah presiahol určitú prípustnú intenzitu, ktorú nemožno v spoločnosti tolerovať a je dôvodné za neprimeraný zásah priznať relutárnu náhradu.

Žalovaného treba považovať v danom prípade za „nositeľa“ slobody prejavu, a preto sa na neho vzťahuje zvýšená ochrana poskytovaná novinárom. Obsahom inkriminovanej správy boli veci verejného záujmu, keďže žalobca pracoval ako policajt. Osoby verejného záujmu nemôžu zabrániť tomu, aby sa stali predmetom spravodajskej činnosti v rámci podávania informácií (pokiaľ sa tak deje vo verejnom záujme) a sú z týchto dôvodov vystavené širšej kontrole verejnosti a jej prísnejšiemu hodnoteniu než ostatné osoby. V prípade týchto osôb dochádza k zúženiu priestoru ich súkromnej sféry, v dôsledku čoho sa primerane znižuje aj úroveň ochrany ich osobnostných práv. Treba však zdôrazniť, že aj pri zohľadnení tejto stránky veci nemožno prehliadať prípustné medze realizácie slobody prejavu a práva na informácie, ktoré boli v danom prípade žalovaným prekročené zverejnením informácií neoverených. Cieľ, ktorý sledoval autor článku mal dosiahnuť pozitívnym vhodnejšími výrazov.

Informácie v inkriminovanej správe možno považovať za informácie, ktoré zasiahli do práva na ochranu osobnosti žalobcu, pretože žalovaný ak mal informácie a tvrdí, že citoval verejne činnú osobu, tak mal zvoliť iný spôsob týchto výrokov a tieto informácie mal uvážlivo a opatrne použiť.

Odvolací súd ešte poznamenáva, že „vždy treba starostlivo rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Ide o to, že existenciu faktov možno preukázať, otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov ale nepripúšťa dôkazy (Lingens c. Rakúsko, rozsudok z roku 1986; obdobne Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z roku 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem, c. Rakúsko, rozsudok z roku 2001). Pokiaľ niektorý novinový článok obsahuje aj hodnotiace úsudky autora, je potrebné, aby v ňom bol opísaný relevantný skutkový dej (skutkové tvrdenie) takým spôsobom, ktorý umožňuje čitateľovi

urobiť si vlastný hodnotiaci úsudok. Článok, ktorý to neumožňuje, môže byť so zreteľom na individuálne okolnosti určitej veci neoprávneným zásahom do osobnostných práv (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 61/2000 publikovaný v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/2001 a Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 84/2011) .

„Pre priznanie primeraného zadosťučinenia sa nevyžaduje existencia následkov zásahu, ale postačuje už len samotná spôsobilosť privodiť ujmu na osobnostných právach a satisfakčná žaloba je prostriedok ochrany osobnostných práv, ktorého cieľom je dosiahnutie primeraného zadosťučinenia pre fyzickú osobu, ktorej osobnostné právo bolo porušené a to so zreteľom na to, že zásah obvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 1Cdo 113/2009).

Vychádzajúc z uvedenej správy, mala znevažujúcu povahu, keď v celkovom kontexte podal negatívny obraz o osobe žalobcu. Zásah do práv žalobcu bol neprimeraný posúdiac to z hľadiska formy a obsahu. Vyššie citované výroky vedome vyvolali pochybnosti o dôveryhodnosti, profesionálnej a občianskej cti žalobcu a so zreteľom na konkrétne okolnosti prejednávanej veci boli spôsobilé privodiť žalobcovi ujmu na jeho osobnostných právach. Boli splnené zákonné predpoklady na poskytnutie ochrany priznaním relutárnej náhrady.

Pokiaľ ide o funkciu nemajetkovej ujmy v peniazoch pri ochrane osobnostných práv odvolací súd dáva do pozornosti nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci I. ÚS 1586/09) cit.: „32. Podle ustanovení § 13 odst. 1 a 2 obč. zák. má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněného zásahu do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů, a aby bylo dáno přiměřené zadosťučinění, přičemž pokud by se nejevilo postačujícím toto (morální) zadosťučinění proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích (tzv. relutární náhrada). Cit ust. § 13 odst. 2 obč. zák. pro přiznání relutární náhrady předpokládá značnou míru dotčení osobnosti fyzické osoby, a to za situace, kdy by se tak nejevilo postačujícím morální zadosťučinění podle § 13 odst. 1 obč. zák. Ústavní soud si je vědom, že optimalizace mezi základními funkcemi přiměřeného zadosťučinění a specifika každého jednotlivého případu vylučují pevnou, zákonem stanovenou standardizaci sazeb či hranic (ať minimální nebo maximální), exaktní metodiku výpočtu nebo existenci nějakého bodového ohodnocení, na jejichž základě by se výše relutární náhrady přiznávané soudem stanovovala a které mohou být v žalobách požadovány. Pokud by se zákonodárce uchýlil k takovému řešení, potenciální rušitel osobnostních základních práv by snáze mohl kalkulovat rizika spojená s jeho protiprávním počínáním (srov. k tomu P. Hajn: K přiměřenému zadosťučinění ve sporech o ochranu osobnosti. Bulletin advokacie č. 4/2003, str. 9). Stanovení výše náhrady je tak ze zákona věcí volné úvahy soudu (§ 136 o.s.ř.), která musí být odůvodněna a musí mít svůj základ ve zjištěném skutkovém stavu ohledně obou zákonem předvídaných kritérií, tj. Ohledně závažnosti vzniklé újmy i ohledně okolností, za nichž k porušení práva došlo (§ 13 odst. 3 obč. zák.).

33. Nicméně i s ohledem na skutečnost, že se dosavadní judikatura obecných soudů v oblasti ochrany osobnostních práv, zejména při stanovení výše náhrady nemajetkové újmy v penězích do značné míry liší (především co do konkrétně přiznávaných částek ve skutkově i právně podobných případech), je nezbytné trvat na požadavku, aby obecné soudy ve své judikatuře respektovaly určitá společná, obecná kritéria, jež by vždy braly v úvahu při určení

konkrétního způsobu či stanovení výše přiměřeného zadosťučinění. Základním a určujícím hlediskem pro stanovení uvedených měřítek musí být hledisko závažnosti a intenzity („blížkosti“) zásahu do práv náležejících do tzv. intimní sféry soukromého života jednotlivce,

dotýkající se samé podstaty lidství a lidské důstojnosti, který je s ohledem na její význam nezbytné vnímat jako zásah nejcitlivější a nejzávažnější, bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o jednotlivce veřejně činného, známého či nikoliv (srov. k tomu např. rozhodnutí ESLP

ze dne 25. 11. 2008 ve věci Biriuk proti Litvě (č. 23373/03). Lidská důstojnost totiž představuje nejvyšší hodnotu stojící v základu celého českého právního řádu, jakož i ústavního pořádku a lze ji tak nahlížet jako finální účel obou zmíněných, jimž dodává legitimitu (viz preambule k Ústavě ČR). Tím se lidská důstojnost stává objektivní ústavní kategorií a působí ve vztahu k ostatním, jinak nehierarchicky uspořádaným základním právům (klasickým a politickým), jako hodnota nadřazená. Pod zorným úhlem výše uvedeného je tak jakýkoliv zásah či snížení lidské důstojnosti skutečně nezbytné vnímat jako zásah velmi závažný a tedy i stěžejně reparaovatelný, neboť lidská důstojnost je hodnotou horizontálně neporovnatelnou s ostatními ústavními hodnotami či společenskými normami, je zcela nenahraditelná jiným statkem, tím méně je pak hodnotou kvantifikovatelnou či vyčíslitelnou v penězích. Obecné soudy

by tak měly brát v úvahu vyzařování jednotlivých základních práv a ústavních hodnot do aplikované právní normy a rozhodnout s ohledem na ně, tj. poskytnout jim co nejširší a neadekvátnější ochranu, v případě zásahu do základního práva na soukromý a rodinný život (čl. 10 Listiny a čl. 8 odst. 1 Úmluvy), včetně práv dotýkajících se tzv. intimní sféry soukromého života jednotlivce a tedy samé podstaty lidství a lidské důstojnosti o to více zesílené. Tyto povinnosti soudů je možné dovodit z čl. 1 odst. 1 a čl. 4 Ústavy ČR, které vymezují demokratický právní stát v jeho materiálním smyslu, tj. založeném na účtě k základním právům a svobodám jednotlivce, jež staví pod ochranu soudní moci.“

Zmyslom nemajetkovej ujmy v peniazoch je určenie vzťahu medzi mierou ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti a konkrétnym finančným vyjadrením takejto ujmy. Vždy ide o nástroj, ktorého úlohou je zabezpečiť ochranu a rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci 30Cdo 1542/2003).

Nemožno prehliadnuť, že náhrada priznaná podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka má plniť nielen funkciu satisfakčnú (poskytnúť zadosťučinenie v peniazoch tam, kde sama morálna satisfakcia nevyjadruje dostatočne podstatu zásahu a okolností, za ktorých k nemu došlo) a reparačnú (nahradiť vzniknutú ujmu), ale aj preventívno-sankčnú [na toho, kto do chránených práv zasiahol, má pôsobiť tak, a by sa v budúcnosti vyhol obdobným zásahom do chránených osobnostných práv (to napríklad znamená, že médiá nemá odrádzať od šírenia informácií, má ich ale viesť k tomu, aby nešírili nepravdivé difamačné informácie)]. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 106/2012)

Odvolačný súd pri posudzovaní závažnosti týchto dôsledkov neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu vychádzal z celého komplexu okolností, za ktorých k zásahu došlo. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bola znížená profesionálna česť, dôveryhodnosť žalobcu tým, že bol v správe stotožnený s policajtom, ktorý sa mal pridať do tímu, účelom ktorého malo byť dostať J.. Po tom, čo by úlohu splnil, bol by omilostený a povýšený. Tejto správe predchádzalo konštatovanie, že D. C. je stíhaný pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a bol preto vo väzbe 8 mesiacov.

Odvolačný súd preto za dôvodnú považoval výšku náhrady 5000 Eur. Svoj záver o primeranej výške peňažnej náhrady ujmy, ktorá bola spôsobená žalobcovi, vyvodil aj z charakteristiky objektu a subjektu zásahu. S prihliadnutím na to, kto, o kom a v akom periodiku uviedol nepravdivé difamačné údaje, dospel odvolací súd k záverom, že negatívnych dôsledkoch publikovania správy nepriaznivo ovplyvnili nielen osobný, ale i profesionálny život žalobcu. Teletext umožňuje publicitu s pôsobnosťou na celé Slovensko, čo umocnilo jeho negatívne dopady na osobnostnú sféru žalobcu. Odvolací súd v danom prípade opodstatnene zohľadnil, že správa mala negatívny dopad na viaceré osobnostné práva žalobcu (meno, osobnú česť, dôstojnosť, spoločenskú vážnosť) a zasiahla do profesionálnej sféry žalobcu spôsobom, pri ktorom bola súdom prvého stupňa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch neprimeraná zásahu a ním vyvolaným dôsledkom. Je to práve tým, že k zásahu do osobnostnej sféry sa podieľalo viacero médií. O uvedenom svedčia konania vedené na Okresnom súde Prešov (25C 86/2007, 10C 273/2007, 11C 273/2007, 28C 13/2008), na ktoré prvostupňový súd v rozsudku poukázal. Synergickým efektom všetkým zásahom médií došlo k zníženiu mravného profilu žalobcu. Konanie žalovaného bolo jedným čiastkovým zásahom, ktorý sa k celkovému obrazu o žalobcu nepochybne pričínal, preto jeho konanie nebolo primeraným zásahom do práva na súkromie žalobcu. Uvedenú skutočnosť odvolací súd zohľadnil a zmenil výšku relutárnej náhrady na sumu 5000 Eur. Takto stanovená výška primeranej náhrady za spôsobenú ujmu na osobnostných právach žalobcu zodpovedá vyššie uvedeným funkciám tejto náhrady a nie je pre žalovanú likvidačná a zohľadňujúca jej čiastkový zásah.

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 5.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšku. V prevyšujúcej vyhovujúcej časti rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmenil a žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol odvolací v zmysle ust. § 142 ods. 3 O.s.p., pokiaľ ide trovy prvostupňového konania a žalobcovi priznal náhradu trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s týmto konaním, t.j. 530,75 Eur za súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia advokátskej kancelárie Kuchár, advokátska kancelária s.r.o., Tkáčska 3, Prešov v súvislosti s právnym zastupovaním žalobcu. Podľa § 10 ods. 8 Vyhlášky 655/2004, je hodnota jedného úkonu 91,29 Eur, za služby právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 prevzatie a príprava zastúpenia 05. 08. 2009, účasť na pojednávaní 08. 10. 2010, písomné vyjadrenie

25. 01. 2011, účasť na pojednávaní 26. 01. 2011, písomné podanie, oprava žalobného petitu 16. 05. 2011, účasť na pojednávaní 23. 01. 2012, písomne podané odvolanie 20. 09. 2012, t.j. 7 x 91,29 Eur, spolu 639,03 Eur, 1 x režijný paušál 6,95 Eur, 1 x 7,21 Eur, 3 x 7,41 Eur, 2 x 7,63 Eur, spolu 51,65 Eur, spolu bez DPH 690,68 Eur, DPH 20 % 138,14 Eur, spolu trovy činia 828,82 Eur. V odvolacom konaní žalobca úspešný nebol a žalovaný bol úspešný iba čiastočne. Žalobca má teda nárok na náhradu trov konania v celkovej výške 1.359,57 Eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Záverom odvolací súd konštatuje, že je potrebné opraviť nesprávne označenie žalovaného s uvedením adresy a IČO-a v zmysle údajov uvedených v obchodnom registri. Z opravného uznesenia vyplýva, že adresa žalovaného je Bratislava 1/a namiesto Bratislavská 1/a. Tomuto označeniu sídla svedčí údaj v obchodnom registri.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.